

62015CJ0268

TIESAS SPRIEDUMS (virspal?ta)

2016. gada 15. novembr? (*1)

“L?gums sniegt prejudici?lu nol?mumu — Pamatbr?v?bas — LESD 49., 56. un 63. pants — Situ?cija, kur? visi elementi ir saist?ti ar vienu vien?gu dal?bvalsti — Dal?bvalsts ?rpust?gumisk? atbild?ba par priv?tperson?m nodar?tiem zaud?jumiem valsts likumdev?jam un valsts ties?m pied?v?jamu Savien?bas ties?bu p?rk?pumu d??”

Lieta C?268/15

par l?gumu sniegt prejudici?lu nol?mumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko cour d'appel de Bruxelles (Be??ija) iesniedza ar l?mumu, kas pie?emts 2015. gada 24. apr?l? un kas Ties?re?istr?ts 2015. gada 8. j?nij?, tiesved?b?

Fernand Ullens de Schooten

pret

État belge .

TIESA (virspal?ta)

š?d? sast?v?: priekšs?d?t?js K. L?nartss [K. Lenaerts], priekšs?d?t?ja vietnieks A. Ticano [A. Tizzano], pal?tu priekšs?d?t?ji R. Silva de Lapuerta [R. Silva de Lapuerta], M. Ileši?s [M. Ileši?], L. Bejs Larsens [L. Bay Larsen], M. Bergere [M. Berger], A. Prehala [A. Prechal] un J. Regans [E. Regan], tiesneši A. Ross [A. Rosas], K. Toadere [C. Toader], M. Safjans [M. Safjan] (referents), D. Šv?bi [D. Šváby], E. Jaraš?ns [E. Jaraši?nas], K. G. Fernlunds [C. G. Fernlund] un K. Vajda [C. Vajda],

?ener?ladvok?ts ?. Bots [Y. Bot],

sekret?rs V. Tur? [V. Tourrès], administrators,

?emot v?r? rakstveida procesu un 2016. gada 24. maija tiesas s?di,

?emot v?r? apsv?rumus, ko sniedza:

—

F. Ullens de Schooten v?rd? – E. Cusas, J. Derenne, M. Lagrue un N. Pourbaix, avocats,

—

Be??ijas vald?bas v?rd? – J.?C. Halleux, C. Pochet un S. Vanrie, piedaloties L. Grauer, R. Jafferalli un R. van Melsen, avocats,

—

Eiropas Komisijas v?rd? – J.?P. Keppenne un W. Mölls, p?rst?vji,

noklausījusies enerģadlvokāta secinājumus 2016. gada 14. jūnija tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1

Līgums sniegt prejudiciālu nolikumu ir par to, kā interpretēt LESD 49., 56. un 63. pantu, LES 4. panta 3. punktu, kā arī Savienības tiesību efektivitātes un pārkāpuma principus.

2

Šis līgums ir iesniegts saistībā ar strīdu starp Fernand Ullens de Schooten un État belge [Beļģijas valsti] par prasību sakarā ar ārpuslīgumisko atbildību, kas celta pret pārdējo minēto, pamatojoties uz to, ka Beļģijas likumdevējs un tiesu iestādes esot pārkāpušas Savienības tiesības.

Atbilstošās tiesību normas

Beļģijas tiesības

Karaļa dekrēts Nr. 143

3

1982. gada 30. decembra Karaļa dekrēta Nr. 143, kurā ir izvirzīti nosacījumi, kādiem ir jāatbilst laboratorijām, lai saņemtu slimības apdrošināšanas maksājumus par klīniskās bioloģijas pakalpojumiem (Moniteur belge, 1983. gada 12. janvāris), kas ir grozīts ar 1988. gada 30. decembra programmlikuma (Moniteur belge, 1989. gada 5. janvāris; turpmāk tekstā – “Karaļa dekrēts Nr. 143”) 17. pantu, 3. panta 1. punkts ir paredzēts, ka klīniskās bioloģijas laboratorijas, lai sabiedrības veselības ministrs tās licencētu un tās saņemtu Institut national d'assurance maladie-invalidité (INAMI) [Valsts slimības un invaliditātes apdrošināšanas institūts] maksājumus, ir jāapsaimnieko personām, kas ir pilnvarotas sniegt klīniskās bioloģijas pakalpojumus, tas ir, ārstiem, farmaceitiem vai citām tām zināmu licences īpašniekiem.

Civilkodekss

4

Civilkodeksa 2262.bis panta 1. punkts ir paredzēts:

“Visu personiska rakstura prasību noilguma termiņš ir desmit gadi.

Atkāpjoties no pirmās daļas, jebkuras prasības atlīdzināt kaitējumu, pamatojoties uz ārpuslīgumisko atbildību, noilguma termiņš ir pieci gadi, sākot no dienas, kura seko dienai, kurā cietusā persona uzzinājusi par kaitējumu vai par tās palielināšanos un par atbildīgās personas identitāti.

Otrajā daļā minēto prasību noilguma termiņš katrā ziņā ir divdesmit gadi, sākot no nākamās dienas, kas seko dienai, kurā noticis notikums, kurš radījis kaitējumu.”

Saskaņotie likumi par valsts grāmatvedību

1991. gada 17. jūlija Saskaņoto likumu par valsts grāmatvedību (Moniteur belge, 1991. gada 21. augusts), redakcijā, kas ir piemērojama pamatlīdz, 100. pantā bija noteikts:

“Šādiem prasījumiem iestājas noilgums un tie tiek pilnībā dzēsti par labu valstij, neskarot jebkuras citas noilguma normas citos likumos, noteikumos vai vienošanās:

1°

prasījumi, kuru celšana likumā vai noteikumos paredzētā formā nav notikusi piecu gadu laikā, skaitot no 1. janvāra finanšu gadā, kurā tie radušies;

[..].”

6

Šo likumu 101. pants bija izteikts šādā redakcijā:

“Noilgums tiek pārtraukts, ja iesaistītais tiesu izpildītājs, kas ar valsts atzīst par savu.

Tiesvedības ierosināšana aptur noilgumu līdz galīgā nolūmuma pasludināšanai.”

Likums par budžeta organizāciju un federālās valsts grāmatvedību

7

Atbilstoši 2003. gada 22. maija Likuma par budžeta organizāciju un federālās valsts grāmatvedību (Moniteur belge, 2003. gada 3. jūlijs) 131. panta otrajai daļai:

“1991. gada 17. jūlija Karaļa dekrēta, kas attiecas uz likumu par valsts grāmatvedību saskaņošanu, 100. panta pirmā daļa ar turpmāk ir piemērojama prasījumiem pret federālo valsti, kas ir radušies pirms šā likuma stāšanās spēkā.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

8

F. Ullens de Schooten apsaimniekoja klīniskās bioloģijas laboratoriju BIORIM, kura 2000. gada 3. novembrī tika pasludināta par bankrotējušu.

9

Pēc sēdzes Eiropas Komisijai šā iestāde 1985. gada 20. jūnijā cēla Tiesu prasību, līdzot atzīt, ka Beļģijas Karaliste nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar EK Līguma 52. pantu (vēlāk – EKL 43. pants), izslēdzot no sociālā nodrošinājuma atlīdzības klīniskās bioloģijas pakalpojumus, kas sniegti laboratorijās, kuras apsaimnieko privāttiesiska juridiska persona, kuras visi daļbnieki, partneri un direktori nav fiziskas personas, kas tiesīgas veikt medicīniskas analīzes.

10

Ar 1987. gada 12. februāra spriedumu lietā Komisija/Beļģija (221/85, EU:C:1987:81) Tiesa šo prasību noraidīja. Konkrēti, attiecībā uz brīvību veikt uzņēmējdarbību, tā konstatēja, ka, ievērojot vienlīdzīgu attieksmi, katra daļbvalsts, ja attiecīgajā jomā nav Kopienas normu, var

sav? teritorij? reglament?t laboratoriju, kas sniedz kl?nisk?s biolo?ijas pakalpojumus, darb?bu. Turkl?t Tiesa ar? ir nospriedusi, ka attiec?gais Be??ijas tiesiskais regul?jums nerada š??rš?us tam, ka ?rsti vai farmaceiti, kas ir citu dal?bvalstu valstspieder?gie, veic uz??m?jdarb?bu Be??ij? un tur apsaimnieko medic?nisko anal?žu laboratoriju, sa?emot soci?l? nodrošin?juma maks?jumus. No min?t? Tiesa secin?ja, ka runa ir par tiesisko regul?jumu, kas bez atš?ir?bas ir piem?rojams Be??ijas un citu dal?bvalstu valstspieder?gajiem un kura saturs un m?r?i ne?auj secin?t, ka tas b?tu pie?emts diskrimin?jošos nol?kos vai ka tas rad?tu š?da veida sekas.

11

1989. gad? attiec?b? uz BIORIM laboratoriju notika krimin?lizmekl?šana saist?b? ar aizdom?m par kr?pšanu nodok?u jom?. P?c š?s izmekl?šanas F. Ullens de Schooten tika vaj?ts it ?paši par laboratorijas nelikum?gas apsaimniekošanas sl?pšanu, kas ir Kara?a dekr?ta Nr. 143 3. panta p?rk?pums.

12

Ar 1998. gada 30. oktobra spriedumu tribunal de première instance de Bruxelles [Briseles Pirm?s instances tiesa] (Be??ija) piesprieda F. Ullens de Schooten br?v?bas at?emšanu uz pieciem gadiem sl?gta tipa cietum?, k? ar? naudassodu. Š? tiesa ar? apmierin?ja savstarp?j?s apdrošin?šanas sabiedr?bu, kas bija c?lušas civilpras?bu, pras?bas un piesprieda F. Ullens de Schooten t?m provizoriski samaks?t vienu euro.

13

Š? tiesa noraid?ja F. Ullens de Schooten argumentu, saska?? ar kuru Kara?a dekr?ta Nr. 143 3. pants nebija sp?k? to faktu norises laik?, kas bija pret vi?u v?rst?s krimin?lvaj?šanas priekšmets.

14

Ar 2000. gada 7. decembra spriedumu cour d'appel de Bruxelles [Briseles Apel?cijas tiesa] (Be??ija) šo spriedumu atc?la. Š? tiesa tom?r piesprieda F. Ullens de Schooten par tiem pašiem nodar?jumiem br?v?bas at?emšanu uz pieciem gadiem, sodu nosac?ti atliekot da??, kas p?rsniedz ?etrus gadus, k? ar? naudassodu. Civilpras?t?ju pras?bas tika atz?tas par nepie?emam?m vai nepamatot?m.

15

No iesniedz?jtiesas nol?muma izriet, ka šaj? spriedum? ir "sv?trotas visas atsauces" uz Kara?a dekr?ta Nr. 143 3. panta p?rk?pumu, cikt?l tas attiecas uz nodar?jumiem pirms t? st?šan?s sp?k?. Attiec?b? uz nodar?jumiem, kas izdar?ti p?c š?s ties?bu normas st?šan?s sp?k?, cour d'appel de Bruxelles noraid?ja F. Ullens de Schooten iebildumu, kas pamatots ar š?s ties?bu normas neatbilst?bu Savien?bas ties?b?m, vienlaikus atsakoties uzdot Tiesai prejudici?lu jaut?jumu.

16

Ar 2001. gada 14. febru?ra spriedumu Cour de cassation [Kas?cijas tiesa] (Be??ija) noraid?ja kas?cijas s?dz?bas par cour d'appel de Bruxelles piespriesto krimin?lsodu un apmierin?ja civilpras?t?ju kas?cijas s?dz?bas un nodeva lietu atpaka? izskat?šanai cour d'appel de Mons [Monsas Apel?cijas tiesa] (Be??ija).

17

Ar 2005. gada 23. novembra spriedumu cour d'appel de Mons pret F. Ullens de Schooten v?rsto

sešu savstarpējās apdrošināšanas sabiedrību prasību par samaksu atzina par daļēji pamatotu saistībā ar BIORIM laboratorijai nepamatoti izmaksētām summām laikā no 1989. gada 1. augusta līdz 1992. gada 16. aprīlim.

18

Šī tiesa noraidīja F. Ullens de Schooten argumentu par Karaļa dekrēta Nr. 143 3. panta neatbilstību Savienības tiesībām. Uzskatot, ka tai ir saistošs cour d'appel de Bruxelles 2000. gada 7. septembra sprieduma res judicata spēks, cour d'appel de Mons piesprieda F. Ullens de Schooten provizoriski samaksāt šīm savstarpējās apdrošināšanas sabiedrībām vienu euro, aicinot attiecīgās sabiedrības pārrēķināt to zaudējumu attiecībā uz maksājumiem, kas veikti pēc Karaļa dekrēta Nr. 143 3. panta stāšanās spēkā.

19

Cour de cassation, kurā tika iesniegtas kasācijas sūdzības par šo spriedumu, tās noraidīja ar 2006. gada 14. jūnija spriedumu.

20

Vienlaikus ar šo tiesvedību par F. Ullens de Schooten atbildību Kloniskās bioloģijas komisija ar 1999. gada 18. marta lēmumu apturēja BIORIM laboratorijas darbības atauju uz divpadsmit mēnešiem.

21

Ar ministra 1999. gada 9. jūlija rīkojumu sabiedrības veselības ministrs noraidīja administratīvo sūdzību par šo lēmumu.

22

Ar 2000. gada 8. jūnija lēmumu Kloniskās bioloģijas komisija pagarināja ataujas apturēšanu uz divpadsmit mēnešiem.

23

Ar 2000. gada 24. jūlija ministra rīkojumu sabiedrības veselības ministrs noraidīja administratīvo sūdzību, kas iesniegta par šo jauno lēmumu.

24

Conseil d'État [Valsts Padome] (Beļģija), kurā tika celtas divas prasības atcelt šos ministra rīkojumus, uzdeva Cour constitutionnelle [Konstitucionālā tiesa] (Beļģija) prejudiciālu jautājumu par Karaļa dekrēta Nr. 143 3. panta atbilstību Konstitūcijai.

25

Vienlaikus Komisija, kurā F. Ullens de Schooten iesniedza sūdzību, 2002. gada 17. jūlijā attiecībā uz Beļģijas Karalisti izdeva argumentētu atzinumu, kurā tā apgalvoja, ka Karaļa dekrēta Nr. 143 3. pants esot pretējs EKL 43. pantam.

26

Pēc tam, kad État belge grozīja Karaļa dekrēta Nr. 143 3. pantu, Komisija izbeidza lietu.

27

Ar 2007. gada 19. decembra R?kojumu Nr. 160/2007 Cour constitutionnelle nosprieda, ka š? ties?bu norma redakcij?, kas bija piem?rojama pirms š? groz?juma izdar?šanas, atbilda Konstit?cijai.

28

Turkl?t Cour constitutionnelle konstat?ja, ka, t? k? BIORIM laboratorijas juridisk?s saites "bija tikai vien? dal?bvalst?", š? laboratorija nevar?ja atsaukties uz EKL 43., 49. un 56. pantu.

29

T?d?j?di Conseil d'État ar 2008. gada 10. septembra un 22. decembra spriedumiem pras?bas noraid?ja.

30

Ar 2006. gada 14. decembra un 2007. gada 21. augusta pras?b?m F. Ullens de Schooten Eiropas Cilv?kties?bu ties? c?la pras?bu konstat?t, ka État belge ir p?rk?pusi Rom? 1950. gada 4. novembr? parakst?to Eiropas Cilv?kties?bu un pamatbr?v?bu aizsardz?bas konvenciju.

31

2011. gada 20. septembra spriedum? Ullens de Schooten un Rezabek pret Be??iju (CE:ECHR:2011:0920JUD000398907) Eiropas Cilv?kties?bu tiesa nosprieda, ka min?t?s konvencijas 6. panta 1. punkts nav ticis p?rk?pts.

32

2007. gada 17. j?lij?F. Ullens de Schooten v?rs?s tribunal de première instance de Bruxelles pret État belge, lai sevi pasarg?tu, pirmk?rt, no vis?m ar cour d'appel de Mons2005. gada 23. novembra pret vi?u pasludin?t? sprieduma finansi?laj?m sek?m, otrk?rt, no vis?m attiec?b? uz vi?u pasludin?to iesp?jamo noties?jošo spriedumu sek?m, kuri pasludin?ti atbilstoši BIORIM laboratorijas vai t?s iepriekš?j? p?rvaldnieka pieteikumam, un, trešk?rt, no vis?m ar vi?a noties?šanu saist?taj?m iesp?jamaj?m sek?m saist?b? ar nodok?u liet?m.

33

Ar šo pras?bu F. Ullens de Schooten l?dza piespriest État belge samaks?t EUR 500000 k? atl?dz?bu par mor?lo kait?jumu un provizoriski EUR 34500000 t?d??, ka nav iesp?jams izmantot BIORIM laboratoriju, k? ar? provizorisku summu viena euro apm?r? par advok?ta honor?riem un izdevumiem.

34

F. Ullens de Schooten l?dza tribunal de première instance de Bruxelles gad?jum?, ja tai b?tu šaubas par Savien?bas ties?bu piem?rošanu šaj? gad?jum?, uzdot Tiesai prejudici?lu jaut?jumu.

35

Ar 2009. gada 19. j?nija spriedumu tribunal de première instance de Bruxelles š? sprieduma 33. punkt? nor?d?to pras?bu atzina par nepie?emamu, jo t? esot noilgusi.

F. Ullens de Schooten iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu iesniedzējtiesā, kam ir šaubas gan par Savienības tiesību interpretāciju, gan par to piemērošanu šajā gadījumā.

37

Šajos apstākļos cour d'appel de Bruxelles nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādas prejudiciālas jautājumus:

"1)

Vai Savienības tiesības un, it īpaši, efektivitātes princips prasa, lai noteiktos [...] apstākļos valsts noteiktais noilguma termiņš, kods noteikts Saskaņoto likumu par valsts grāmatvedību 100. pantā, kas piemērojams privātpersonas pret Beļģijas valsti vārstam prasījumam par atlīdzinājumu saistībā ar likumdevēja izdotu EKL 43. panta pārkāpumu, sāktos tikai tad, kad šis pārkāpums ir konstatēts, vai, gluži pretēji, efektivitātes principa ievērošanu šajos apstākļos pietiekami garantē šai privātpersonai dotā iespēja pārtraukt noilgumu ar tiesu izpildītāja akta palīdzību?

2)

Vai EKL 43., 49. un 56. pants un jēdziens "pilnībā iekšēja situācija", kas var ierobežot attiecīgās personas iespēju atsaukties uz šā mēģinājumu normā tiesvedībā valsts tiesā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj Savienības tiesību piemērošanu strīdā starp Beļģijas valstspiederīgo un État belge par prasību atlīdzināt zaudējumus, kas radušies apgalvotā Savienības tiesību pārkāpuma dēļ, pieņemot un atstājot spēkā tādā Beļģijas tiesību aktu kā Karaļa dekrēta Nr. 143 3. pants, kas bez atširības ir piemērojams gan [Beļģijas] valstspiederīgajiem, gan citu dalībvalstu valstspiederīgajiem?

3)

Vai Savienības tiesību pārākuma princips un LES 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj atkāpšanos no res judicata spēkā noteikuma, ja runa ir par tādā tiesas nolēmuma pārskatīšanu vai atcelšanu, kam ir res judicata spēks un kas izrādās pretējs Savienības tiesībām, bet savukārt pieļauj atkāpšanos no valsts res judicata spēkā noteikuma piemērošanas, ja šāds noteikums, pamatojoties uz minēto tiesas nolēmumu, kuram ir res judicata spēks, bet kurš ir pretrunā Savienības tiesībām, liek pieņemt citu tiesas nolēmumu, ar kuru tiktu turpināta ar pirmo tiesas nolēmumu iesāktā Savienības tiesību pārbaude?

4)

Vai Tiesa varētu apstiprināt, ka jautājums, vai norma par res judicata spēku nav jāpiemēro attiecībā uz tiesas nolēmumu, kas iegūvis res judicata spēku un kas ir pretrunā Savienības tiesībām, saistībā ar prasījumu pārskatīt vai atcelt šo nolēmumu, nav būtībā identisks spriedumu [1963. gada 27. marts, Da Costa u.c. (no 28/62 līdz 30/62, EU:C:1963:6), kā arī 1982. gada 6. oktobris, Cilfit u.c. (283/81, EU:C:1982:335)] izpratnē saistībā ar jautājumu par to, vai noteikums par res judicata spēku ir pretējs Savienības tiesībām saistībā ar prasību pieņemt (jaunu) nolēmumu, ar kuru atkārtoti būtu jāpārbauda Savienības tiesības, tādējādi, ka tiesa, kura lemj pārdzīvē instancē, nevar izvairīties no pienākuma uzdot prejudiciālu jautājumu?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

38

Be??ijas vald?ba apgalvo, ka Tiesas kompetenc? nav lemt par šo l?gumu sniegt prejudici?lu nol?mumu, jo pamatlieta attiecas uz piln?b? iekš?ju situ?ciju, kas neietilpst Savien?bas ties?bu piem?rošanas jom?.

39

Tom?r ir j?nor?da, ka, uzdodot šos jaut?jumus, iesniedz?jtiesa b?t?b? v?las uzzin?t, vai dal?bvalsts ?rpust?gumisk? atbild?ba par zaud?jumiem, ko, k? apgalvots, priv?tperson?m ir rad?jis Savien?bas ties?bu p?rk?pums, var tikt apšaub?ta liet?, kur? visi elementi ir atrodami vienas vien?gas dal?bvalsts iekšien?.

40

Šaj? zi?? j?atg?dina, ka atbilstoši past?v?gajai judikat?rai saist?b? ar l?gumu sniegt prejudici?lu nol?mumu atbilstoši LESD 267. pantam Tiesa var interpret?t Savien?bas ties?bas tikai tai pieš?irt?s kompetences robež?s (skat. spriedumu, 2014. gada 27. marts, Torralbo Marcos, C?265/13, EU:C:2014:187, 27. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

41

Katr? zi?? valsts ?rpust?gumisk?s atbild?bas princips attiec?b? uz zaud?jumiem, ko indiv?diem rad?jis t?s izdar?ts Savien?bas ties?bu p?rk?pums, izriet no Savien?bas tiesisk?s k?rt?bas b?t?bas. Tiesa ir nospridusi, ka, pamatojoties uz šo atbild?bu, cietušaj?m priv?tperson?m ir ties?bas uz atl?dzin?jumu, ja ir izpild?ti tr?s nosac?jumi, proti, ja p?rk?pt?s Savien?bas ties?bu normas m?r?is ir pieš?irt tiem ties?bas, ja š?s normas p?rk?pums ir pietiekami b?tisks un ja ir tieša c?lo?sakar?ba starp šo p?rk?pumu un priv?tperson?m nodar?to kait?jumu (šaj? zi?? skat. spriedumus, 1991. gada 19. novembris, Francovich u.c., C?6/90 un C?9/90, EU:C:1991:428, 35. punkts, k? ar? 1996. gada 5. marts, Brasserie du pêcheur un Factortame, C?46/93 un C?48/93, EU:C:1996:79, 31. un 51. punkts).

42

Dal?bvalsts ?rpust?gumisko atbild?bu par t?das tiesas l?muma, kas lemj p?d?j? instanc?, rad?tajiem zaud?jumiem, ar kuru ir p?rk?pta Savien?bas ties?bu norma, regul? tie paši nosac?jumi (skat. spriedumus, 2003. gada 30. septembris, Köbler, C?224/01, EU:C:2003:513, 52. punkts, un 2016. gada 28. j?lijs, Tomášová, C?168/15, EU:C:2016:602, 23. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

43

L?dz ar to šis valsts ?rpust?gumisk?s atbild?bas princips ietilpst Tiesas interpret?cijas kompetenc?.

44

Š?dos apst?k?os Tiesas kompetenc? ir pie?emt nol?mumu attiec?b? uz šo l?gumu sniegt prejudici?lu nol?mumu.

45

Uzdodot otro jautājumu, kas ir jāaplūko vispirms, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts ārpuslīgumiskās atbildības režīms par zaudējumiem, kas radušies šo tiesību pārkāpuma dēļ, ir jāpiemēro tad, ja valsts tiesiskais regulējums, kas bez atšķirības ir piemērojams [Bežijas] valstspiederīgajiem un citu dalībvalstu valstspiederīgajiem, iespējams, ir radījis zaudējumus privātpersonai LESD 49., 56. vai 63. pantā paredzētās pamatbrīvības apgalvotā pārkāpuma dēļ, lietā, kurā visi elementi ir saistīti ar šo vienu vienīgo dalībvalsti.

46

Lai atbildētu uz otro jautājumu, vispirms ir jānorāda – kā tas ir atgādīts šā sprieduma 41. punktā –, ka valsts ārpuslīgumiskā atbildība par zaudējumiem, ko privātpersonām ir radījuši Savienības tiesību pārkāpumi, var iestāties tikai tad, ja attiecīgās Savienības tiesību normas mērķis ir piešķirt šīm privātpersonām tiesības. Līdz ar to ir jānosaka, vai privātpersonai, kas ir tādā situācijā kā F. Ullens de Schooten, ir LESD attiecīgajās normās noteiktās tiesības.

47

Šajā ziņā ir jāatgādina, ka LESD normas brīvības veikt uzņēmējdarbību, pakalpojumu sniegšanas brīvības un kapitāla brīvas aprites jomā nav piemērojamas situācijā, kad visi elementi ir saistīti ar vienu vienīgu dalībvalsti (šajā ziņā skat. spriedumus, 2014. gada 20. marts, Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, C-139/12, EU:C:2014:174, 42. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2016. gada 30. jūnijs, Admiral Casinos & Entertainment, C-464/15, EU:C:2016:500, 21. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

48

Kā izriet gan no iesniedzējtiesas nolūma, gan no Bežijas Cour constitutionnelle 2007. gada 19. decembra Sprieduma Nr. 160/2007, kas ir minēts šā sprieduma 27. un 28. punktā, pamatlītai ir raksturīgi elementi, kas visi ir saistīti tikai ar Bežijas valsti. F. Ullens de Schooten, Bežijas valstspiederīgais, kas apsaimniekoja klīniskās bioloģijas laboratoriju, kura atradās Bežijā, prasa État belge atļaut zaudējumus, ko viņš saskaņā ar saviem apgalvojumiem esot cietis šā sprieduma 3. punktā norādītā Bežijas tiesiskā regulējuma apgalvotās neatbilstības Savienības tiesību dēļ.

49

Tas, ka 1987. gada 12. februāra spriedumā Komisija/Bežija (221/85, EU:C:1987:81) par Komisijas celto prasību sakarā ar pienākumu neizpildi Tiesa ir vērtējusi, kā Bežijas Karaliste ievēro EEK līguma noteiktās pamatbrīvības, pats par sevi neaizņemas, ka privātpersona var atsaukties uz šo brīvību tādā lietā, kāda ir pamatlīta, kurā visi elementi ir rodami vienas vienīgas dalībvalsts iekšienā. Kamēr prasības sakarā ar pienākumu neizpildi celšana nozīmē, ka Tiesa pārbauda, vai Komisijas apstrādātais valsts pasākums vispārīgi var atturēt citu dalībvalstu komersantus izmantot attiecīgo brīvību, Tiesas uzdevums prejudiciāla nolūma procedūras ietvaros savukārt ir palīdzēt iesniedzējtiesai atrisināt konkrētu strīdu, ko tā izskata, kas nozīmē, ka minētajai brīvībai ir jābūt piemērojamai šajā strīdā.

50

Protams, Tiesa ir atzinusi par pieņemamiem līgumus sniegt prejudiciālu nolikumu par to, kā ir jāinterpretē likumu normas, kas attiecas uz pamatbrīvībām, lai gan visi pamatlietas elementi ir saistīti ar vienu vienīgu dalībvalsti, tādēļ, ka nevar tikt izslēgtas, ka citās dalībvalstīs dzīvojoši valstspiederīgie būtu bijuši vai būtu ieinteresēti izmantot šīs brīvības, lai veiktu darbību tās dalībvalsts teritorijā, kas ir pieņemusi attiecīgo valsts tiesisko regulējumu, un ka šis tiesiskais regulējums, kas bez atšķirības ir piemērojams attiecīgās valsts valstspiederīgajiem un citu dalībvalstu valstspiederīgajiem, tādā var radīt sekas, kas nebūs konstatāmas šajā dalībvalstī (šajā ziņā skat. it īpaši spriedumus, 2010. gada 1. jūnijs, Blanco Pérez un Chao Gómez, C-570/07 un C-571/07, EU:C:2010:300, 40. punkts; 2013. gada 18. jūlijs, Citroën Belux, C-265/12, EU:C:2013:498, 33. punkts, kā arī 2013. gada 5. decembris, Venturini u.c., no C-159/12 līdz C-161/12, EU:C:2013:791, 25. un 26. punkts).

51

Tāpat Tiesa ir norādījusi, ka, lai gan iesniedzītāja tajā vēršas saistībā ar procedūru par tās tiesību normu atcelšanu, kas ir piemērojamas ne tikai attiecīgās valsts valstspiederīgajiem, bet arī citu dalībvalstu valstspiederīgajiem, nolikums, ko šī tiesa pieņems pēc tās prejudiciālā nolikuma radīs sekas arī attiecībā uz šiem pārdarījumiem minētajiem valstspiederīgajiem, kas pamato to, ka tā atbild uz jautājumiem, kas tai ir uzdoti saistībā ar likuma normām par pamatbrīvībām, kaut arī visi pamatlietas elementi ir saistīti ar vienu vienīgu dalībvalsti (šajā ziņā skat. spriedumu, 2013. gada 8. maijs, Libert u.c., C-197/11 un C-203/11, EU:C:2013:288, 35. punkts).

52

Turklāt ir jāatgādina, ka LESD 49., 56. vai 63. pantā paredzēto pamatbrīvību interpretācija var izrādīties atbilstoša lietā, kurā visi elementi ir saistīti ar vienu vienīgu dalībvalsti, ja valsts tiesības ir noteiktas, ka tiesai ir jāpiešķir tās dalībvalsts valstspiederīgajam, kurā atrodas tiesa, tādās pašas tiesības, kādas citas dalībvalsts valstspiederīgajam šādā pašā situācijā izriet no Savienības tiesībām (šajā ziņā skat. spriedumus, 2000. gada 5. decembris, Guimont, C-448/98, EU:C:2000:663, 23. punkts; 2012. gada 21. jūnijs, Susisalo u.c., C-84/11, EU:C:2012:374, 20. punkts, kā arī 2013. gada 21. februāris Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia u.c., C-111/12, EU:C:2013:100, 35. punkts).

53

Tā tas ir arī gadījumā, kad, pat tad, ja pamatlietas fakti tieši neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, šo tiesību normas kārtā piemērojamas atbilstoši valsts tiesību aktiem, atbilstoši kuriem risinājumi, kas tiek sniegti situācijās, kad visi elementi ir saistīti ar vienu vienīgu dalībvalsti, atbilst Savienības tiesības noteiktajiem (šajā ziņā skat. spriedumus, 1990. gada 18. oktobris, Dzodzi, C-297/88 un C-197/89, EU:C:1990:360, 36., 37. un 41. punkts; 1997. gada 17. jūlijs, Leur-Bloem, C-28/95, EU:C:1997:369, 27. un 32. punkts, kā arī 2013. gada 14. marts, Allianz Hungária Biztosító u.c., C-32/11, EU:C:2013:160, 20. punkts).

54

Ēmot vērā iepriekš minēto, šī sprieduma 50.–53. punktā norādītajos gadījumos Tiesa, kurā valsts tiesa vēršas saistībā ar situāciju, kurā visi elementi ir saistīti ar vienu vienīgu dalībvalsti, nevar uzskatīt –, ja šī tiesa ir norādījusi tikai to, ka attiecīgais valsts tiesiskais regulējums bez atšķirības ir piemērojams attiecīgās dalībvalsts valstspiederīgajiem un citu dalībvalstu valstspiederīgajiem –, ka līgums sniegt prejudiciālu nolikumu attiecībā uz LESD normām par pamatbrīvībām tai ir nepieciešams, lai atrisinātu strīdu, ko tā izskata. Konkrētajiem elementiem,

kas ?autu konstat?t saikni starp str?dus objektu vai str?dus apst?k?iem, kura visi elementi ir saist?ti ar vienu vien?gu dal?bvalsti, un LESD 49., 56. un 63. pantu, ir j?izriet no iesniedz?jtiesas nol?muma.

55

L?dz ar to t?d? situ?cij?, k?da ir pamatliet?, kur? visi elementi ir saist?ti ar vienu vien?gu dal?bvalsti, iesniedz?jtiesai atbilstoši tam, kas ir pras?ts Tiesas Reglamenta 94. pant?, ir Tiesai j?nor?da, ka, neraugoties uz t? absol?ti iekš?jo raksturu, str?ds, ko t? izskata, ir saist?ts ar Savien?bas ties?bu norm?m par pamatbr?v?b?m, kas pras?to prejudici?lo interpret?ciju padara vajadz?gu str?dus atrisin?šanai.

56

No iesniedz?jtiesas l?muma neizriet, ka pamatliet? valsts ties?b?s ir ietverta pras?ba, lai iesniedz?jtiesa pieš?irtu Be??ijas valstspieder?gajam t?das pašas ties?bas, k?das t?d? paš? situ?cij? citu dal?bvalstu valstspieder?gajam izriet no Savien?bas ties?b?m, vai lai atbilstoši Be??ijas ties?bu aktiem b?tu piem?rojamas š?s ties?bu normas, kur?s situ?cij?s, kuru visi elementi ir saist?ti tikai ar Be??ijas valsti, tiktu pied?v?ti risin?jumi, kas atbilst Savien?bas ties?b?m.

57

Šaj? gad?jum? iesniedz?jtiesa jaut? Tiesai, vai saist?b? ar pras?bu par ?rpusi?gumisko atbild?bu, kas ir celta pret dal?bvalsti apgalvot? Savien?bas ties?bu p?rk?puma d??, š?s dal?bvalsts valstspieder?gajam var b?t LESD 49., 56. vai 63. pant? noteikt?s ties?bas, lai gan pamatlieta nek?di nav saist?ta ar š?m ties?bu norm?m. Tom?r, t? k? pamatlietas apst?k?os š?da rakstura elementu nav, š?s ties?bu normas, kas ir v?rstas uz to personu aizsardz?bu, kas faktiski izmanto pamatties?bas, F. Ullens de Schooten nevar tikt pieš?irtas un t?d?j?di ar Savien?bas ties?b?m nevar tikt pamatota attiec?g?s dal?bvalsts ?rpusi?gumisk? atbild?ba.

58

?emot v?r? visus iepriekš izkl?st?tos apsv?rumus, uz otro jaut?jumu ir j?atbild, ka Savien?bas ties?bas ir j?interpret? t?d?j?di, ka dal?bvalsts ?rpusi?gumisk?s atbild?bas rež?ms par zaud?jumiem, kas radušies šo ties?bu p?rk?puma d??, nav j?piem?ro tad, ja valsts tiesisk? regul?juma d??, kas bez atš?ir?bas ir piem?rojams attiec?g?s valsts valstspieder?gajiem un citu dal?bvalstu valstspieder?gajiem, iesp?jams, ir rad?ti zaud?jumi priv?tpersonai LESD 49., 56. vai 63. pant? paredz?t?s pamatbr?v?bas apgalvot? p?rk?puma d??, jo situ?cij?, kad visi elementi ir saist?ti ar vienu vien?gu dal?bvalsti, nav saiknes starp pamatlietas priekšmetu vai apst?k?iem un šiem pantiem.

Par pirmo, trešo un ceturto jaut?jumu

59

Uz pirmo, trešo un ceturto jaut?jumu, kas ir balst?ti uz k??daiņu pie??mumu, ka Savien?bas ties?bas pamato attiec?g?s dal?bvalsts ?rpusi?gumisko atbild?bu t?d? str?d?, k?ds ir pamatliet?, nav j?atbild.

Ties?šan?s izdevumi

60

Attiecībā uz pamatlietas pusēm šis tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanas izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts ierēdņu atbildības režīms par zaudējumiem, kas radušies šo tiesību pārkāpuma dēļ, nav jāpiemēro tad, ja valsts tiesiskā regulējuma dēļ, kas bez atšķirības ir piemērojams attiecīgās valsts valstspiederīgajiem un citu dalībvalstu valstspiederīgajiem, iespējams, ir radīti zaudējumi privātpersonai LESD 49., 56. vai 63. pantā paredzētās pamatbrīvības apgalvotā pārkāpuma dēļ, jo situācijā, kad visi elementi ir saistīti ar vienu vienīgu dalībvalsti, nav saiknes starp pamatlietas priekšmetu vai apstākļiem un šiem pantiem.

[Paraksti]

(*1) Tiesvedības valoda – franču.